

In dit nummer

Hoe verder?	p. 1
Interview Philip Broeksma	p. 3
De Waddenzee	p. 5
Uitnodiging PLV	p. 6
Platform Oost-Groninger vrouwen	p. 7
Interview Klaas Sloots	p. 8
(G)een dag zonder ambtenaar	p. 9
Column	p. 11
Agenda en colofon	p. 12

Retouradres

Statenfractie GroenLinks
Turf singel 83
9712 KL Groningen

Hoe verder?

Analyse uitslag Tweede Kamerverkiezingen

Het voelt al lang geleden, de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 17 maart 2021. GroenLinks hield acht van de veertien zetels over. Hoewel dit zetelaantal gelijk is aan het historisch gemiddelde van GroenLinks, was het een teleurstellend resultaat. Wat is er aan de hand? Het Wetenschappelijk Bureau GroenLinks (WB) geeft in 'Een idealistische bestuurspartij' reflectie op en analyse van de uitslag. Hoe kunnen we de verkiezingsuitslag verklaren en welke lessen zijn er voor GroenLinks te leren? Hier een beknopte samenvatting.

Volgens het WB verloor GroenLinks de verkiezingen omdat ze er onvoldoende in is geslaagd te laten zien dat ze een idealistische bestuurspartij is. De partij is geen nieuwkomer meer, maar een serieuze coalitiekandidaat voor andere partijen. Met 98 wethouders, 8 gedeputeerden en 9 burgemeesters zijn we een bestuurspartij geworden, waarmee we ook verantwoordelijk zijn voor zaken die niet zo goed aansluiten bij onze idealen. De balans tussen idealen en besturen is nog niet gevonden: we zijn een partij in transitie. Dat leidt ertoe dat het inhoudelijk profiel niet scherp genoeg is, waardoor de kiezers niet genoeg duidelijk was wat een stem op GroenLinks betekende. Kijk je naar de details dan is het resultaat te verklaren uit een samenspel van verschillende factoren.

Verklaringen

Externe factoren waren de coronapandemie, invloed van de media en het politieke speelveld.

Natuurlijk had elke partij te maken met corona. Maar de gebruikelijke wijze van campagne voeren van GroenLinks, met veel gesprek-

ken aan de deur, werd vervangen door een digitale campagne. Dat werkte in ons nadeel. Daarnaast leken de linkse partijen tijdens de campagne in de media minder ruimte te krijgen.

Kiezersonderzoek laat zien dat GroenLinks voor 20% van de potentiële GroenLinks-stemmers tweede of derde keuze was. Er moest geconcurrereerd worden met D66, Volt, PvdA, SP, PvdD en de VVD (!). Nogal wat thema's zijn door anderen gekaapt, zoals klimaat en de sociale agenda. Het thema nieuw leiderschap werd door D66 met veel succes centraal gezet.

3 van onze 14 zetels zijn naar D66 gegaan; naar Volt, PvdA, SP, PvdD en VVD gingen steeds een halve tot hele zetel. Aan Bij1 werden alleen in Amsterdam stemmen verloren (goed voor bijna een vijfde zetel).

GroenLinks heeft daarnaast weinig kiezers die bij elke verkiezing op GroenLinks stemmen. Steeds weer is het een uitdaging om de kiezers van vorige keer vast te houden.

De campagne

In 2017 was de leus stevig en helder: 'We gaan Nederland veranderen.' Nu was die veel vager: 'Meer toekomst, meer GroenLinks.' In 2017 was ook het bijbehorende verhaal sterker omdat er meer verband werd gelegd tussen doelgroepen, inhoud en politieke positie. Nu was er sprake van voortdurende accentverschuivingen en gebrek aan concrete plannen. In de publiciteit werd groene politiek in de verdediging gedrukt door thema's als kernenergie (CO₂-vrij, maar wel een enorm probleem met kernafval), biomassa (niet van bomen) en windmolens op land (overlast voor omwonenden). Dat klimaatbeleid noodzakelijk en onvermijdelijk is, bleef daardoor

onderbelicht. Het offensieve verhaal kwam niet door. Maar er was ook een communicatieprobleem.

‘Voor wat betreft de communicatie op het thema klimaat constateren we dat GroenLinks te weinig de harten van de kiezer heeft geraakt. De communicatie was soms vrij technisch en instrumenteel of te veel gericht op specifieke voorbeelden (zoals over Amelisweerd). Ze belichtte te weinig de onderliggende politieke waarden en ontbeerde emotie. Vooral belangrijk is ten slotte dat de klimaatboodschap van GroenLinks deze campagne te weinig ook een linkse boodschap was. Het klimaatverhaal leek zich vooral te richten op “urgentie” en de noodzaak van een snelle en grootschalige energietransitie. We zien echter dat veel kiezers zich zorgen maken over wat de plannen van GroenLinks betekenen in hun dagelijks leven. Kunnen ze meekomen met de gewenste energietransitie? Wie betaalt de rekening, wat is de impact op hun leefomgeving en wat gebeurt er met hun baan? Dit zijn vragen waar te weinig antwoord op werd gegeven en waar politieke tegenstanders graag op inspeelden. Kortom, de boodschap had aan kracht gewonnen als er meer verbinding was gelegd tussen “groen” en “rood”, zoals in het verkiezingsprogramma wel gebeurde.’

In 2017 stonden thema's als armoede, ongelijkheid en uitkleding van de publieke sector centraler. Toen wilde GroenLinks een partij zijn voor jong en oud, praktisch en theoretisch opgeleid, stad en regio. Dat was nu veel minder duidelijk het geval.

Waar het gaat om leiderschap moest Jesse Klaver het afleggen tegen Rutte en Kaag. Hij was niet meer de nieuwkomer uit 2017, en was nog niet de ervaren leider waar mensen in tijden van crisis behoefte aan hebben. Daarnaast was zijn positie voor de kiezer onduidelijk: de ene keer stelde hij zich idealistisch en aanvallend op, de andere keer richtte hij zich op verbinding en samenwerking.

Lessen

Het WB geeft de volgende aanbevelingen voor de komende lokale en provinciale verkiezingen:

1. Laat zien dat idealen en besturen hand in hand gaan: succesverhalen.
2. Maak duidelijk dat groen en rood voor ons onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Groen is niet alleen noodzakelijk, maar geeft het leven voor mens, dier en natuur ook meer kwaliteit. Een overtuigend verhaal spreekt mensen aan op hun waarden en emotie. Klimaatrechtvaardigheid als speerpunt.
3. Maak de linkse agenda zichtbaar: gezamenlijke strijd tegen ongelijkheid, armoede en uitkleding van de publieke sector. Zoek partners in de maatschappij.
4. Zorg voor samenhang en continuïteit in de strategie (meerjarenstrategie): een scherp profiel met focus

op doelgroepen, inhoud en een sterk verhaal; en een bijpassende lijsttrekker.

5. Links en/of progressieve samenwerking met andere partijen én organisaties.

Met de gemeenteraadsverkiezingen in zicht zijn dat aanbevelingen waarmee elke afdeling en elk campagneteam aan de slag kan. Op weg naar een goed resultaat.

Gerda Steenhuis / Henk de Weerd

Bron: Wetenschappelijk Bureau GroenLinks, *Een idealistische bestuurspartij. Reflectie en analyse Tweede Kamerverkiezingen 2021* (juli 2021). Het rapport is te vinden op www.groenlinks.nl/rapport-verkiezingsuitslag-een-idealistische-bestuurspartij

Het wetenschappelijk bureau van GroenLinks geeft vier keer per jaar een tijdschrift uit: *De Helling*. Je kunt je daarop abonneren en krijgt dan ook toegang tot de vele artikelen op de site.

Meer informatie en abonnement:

<https://www.wetenschappelijkbureaugroenlinks.nl/tijdschrift-de-helling>

Philip Broeksma, wethouder Groningen

‘We hebben haast, nog een half jaar te gaan’

Sinds februari 2019 is Philip Broeksma GroenLinks-wethouder in de gemeente Groningen. Dankzij een fantastische verkiezingsuitslag met lijsttrekker Glimina Chakor, heeft GroenLinks 11 mensen in de gemeenteraad van 45 leden en drie wethouders. Naast Glimina en Philip ook Isabelle Diks.

Philip heeft de portefeuilles verkeer & vervoer, energietransitie, digitale innovatie & ICT. Hij is wethouder voor de dorpen Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren.

Omdat Groningen heringedeeld is, duurt deze raadsperiode maar drie jaar - net nu GroenLinks veruit de grootste fractie heeft. Philip daarover: ‘Dat betekent dat we haast hebben!’

We vragen Philip om terug te kijken op deze bestuursperiode tot nu toe en vooruit te kijken naar de verkiezingen en daarna. Hier volgt zijn verhaal.

Successen

‘Gelukkig zijn er in mijn portefeuilles al belangrijke successen geboekt. Zo heeft de raad besloten om betaald parkeren uit te breiden naar zo’n beetje de gehele stad. Dat betekent dat de gebruikelijke dominantie van de auto in het straatbeeld echt gaat veranderen, en dat we - met de bewoners - straten anders kunnen gaan inrichten. De overtollige parkeerplaatsen kunnen omgetoverd worden in mooie groene klimaatadaptieve plekken, of in plekken om te spelen of om elkaar te ontmoeten - of alles tegelijk. Net wat de buurt wil.

Op energiegebied heeft de raad ook een belangrijke stap gezet. Als gemeente hebben we een gezonde ambitie om al in 2035 CO₂-neutraal te zijn, en daar hoort energie-opwek bij. Als gemeente gaan we dat zelf doen, zowel via windturbines als via een groot zonnepark op onze eigen gronden. Dat betekent dat we zelf - met de direct omwonenden - kunnen zorgen voor een optimale inpassing, en de best mogelijke zorg voor ecologie. Zelfs zo dat de biodiversiteit van het zonnepark erop vooruit gaat, vergeleken met de landbouwgrond die het nu is.

Samen met Grunneger Power en de Natuur en Milieufederatie Groningen hebben we de beste mogelijkheden onderzocht voor de windturbines. Met de omwonenden werken we het verder uit.

In deze projecten zit het GroenLinks gedachtenoed verankerd. De straat is immers geen openbare parkeerplek, maar een ruimte voor ons allemaal. Automobilititeit heeft veel te lang de inrichting van wijken en buurten bepaald. Dat gaat echt anders worden.

De opwek van duurzame energie is noodzakelijk, en door

het zelf te doen kun je optimale zorg voor het landschap waarborgen. En dan vloeien de opbrengsten ook nog eens naar de gemeente, om vooral de energiearmoede te kunnen bestrijden. Iedereen moet immers mee kunnen doen met de energietransitie!

Ook zijn er kwesties die niet makkelijk gaan. Ik noem de aanvaring van de Paddepoelsterbrug. Na het ongeluk zitten we met het rijk in een lang traject om tot een oplossing te komen. Uiteindelijk komt er een nieuwe brug; helaas niet de brug die we het liefste hadden gehad.’

Weerstand

‘Ingrijpende besluiten over de openbare ruimte en energie-opwek worden nooit zonder weerstand genomen. Bij de energie-opwek is het klassieke dilemma tussen zorg voor landschap en de noodzaak van duurzame energie. Daarom moet bij zo’n besluit alles op tafel, moeten omwonenden betrokken worden. En het besluit zelf moet niet al van tevoren vaststaan.

Zo is het voorstel om windturbines ook bij Westpoort te plaatsen teruggetrokken, als uitkomst van het intensieve proces met de omgeving en de ecologische gevolgen.

In Haren ontstond het afgelopen jaar veel onrust en protest tegen de plannen voor zonneparken. We hebben goed geluisterd en stellen vast dat het anders kan.

Weerstand is daarom ook goed, en het maakt me nieuwsgierig. Wat is de achtergrond van de weerstand? Is de weerstand weg te nemen? Kan er een oplossing komen die voor iedereen goed is, en als dat niet zo kan, hoe ga je om met diegenen die zich benadeeld voelen? Luisteren en begrijpen, verwerken. Zonder de illusie elke keer iedereen tevreden te kunnen stellen, maar iedereen is wel gehoord en begrepen.’

Groene Parel

‘Harenaars weten: de groene parel, dat gaat over ons. De klassieke benaming van het gebied hebben we gebruikt voor een project waarin iedereen ideeën mocht aandragen voor hun leefomgeving, waarbij van tevoren een bedrag was vastgesteld voor de realisatie. En dat is gelukt! 89 ideeën werden ingebracht waarvan de eerste projecten inmiddels zijn uitgevoerd. Doordat ik het bedrag heb

kunnen verhogen binnen de begroting voor het gebied Haren, kunnen nu heel veel ideeën gerealiseerd worden: van speelplaats in de Hortus tot mezen-nestkastjes, van een rolstoelfiets tot Tai Chi in het Boeremapark. Overigens was er ook een groep Harenaars die vond dat het Groene Parel project zo niet had moeten, maar ik was heel erg blij met de vele ideeën die door jong en oud en uit alle hoeken van de voormalige gemeente Haren werden ingediend. Weerstand zal er altijd wel zijn, zucht.'

We zijn er nog niet

'Nog een half jaar, en dan zijn er verkiezingen voor de gemeenteraad. En er staat nog wat op stapel.

De mobiliteitsvisie, bijvoorbeeld.... Eind dit jaar gaat de gemeenteraad daarover besluiten. Over 30 km/uur in vrijwel de hele stad. Over minder autoverkeer binnen de ring. Over het loslaten van de autologica bij het ontwerp van straten. Over (nog) beter openbaar vervoer. Over een tram(achtige) verbinding Europapark - UMCG - Noorderstation - Zernike. Over het terugwinnen van openbare ruimte op de auto. Over hoe straten er anders uit kunnen gaan zien. De mobiliteitsvisie gaat vooral over mensen, over hun ruimte.

Het zonneparkenbeleid, bijvoorbeeld... En daaraan gekoppeld het beleid voor zonnepanelen op daken. Want dat is natuurlijk de beste plek: op particuliere woningen en bedrijfsdaken en op P+R terreinen. En dan pas het restant aan zonnepanelen op land. De grote parken doen we als gemeente, en de kleine parken doen de inwoners, via lokale initiatieven van lokale energiecoöperaties. Zo dat inwoners hun eigen energierekening omlaag kunnen brengen. 'Wie doun't zulf? En alleen daar waar het kan. En dat zijn strenge voorwaarden, waarbij we zo zuinig mogelijk zijn op onze mooie landschappen. Natuurlijk niet in natuurgebieden, niet bij pingoruïnes, etc. In november op de agenda van de gemeenteraad.'

En dan nog dit....

'Groningen is de zesde stad van Nederland. Dat betekent dat we ook landelijk op allerlei plekken aan tafel zitten en meepraten en besluiten kunnen beïnvloeden. Zo praat ik met Enexis om de problematiek van de netcapaciteit aan te pakken. Soms leidt dat tot heel snelle oplossingen als een bedrijfsdak (Groningen Zuid-Oost) of boerderij (Thesinge) vol met zonnepanelen aangesloten moet worden. "Kan niet" wordt dan "kan toch". Of ik spreek samen met andere noordelijke bestuurders met minister en staatssecretaris over de Lelylijn. Aanvankelijk weinig enthousiast, nemen de bewindslieden de Lelylijn alsnog op in hun Toekomstbeeld OV 2040.

Samen met Nienke Homan (gedeputeerde Energie) werken we aan de energietransitie. Het unieke van Groningen is dat we het hele verhaal in huis hebben: van wind op zee, omgezet in groene waterstof, vervoerd door de

Groningse Gasunie, tot en met het warme water dat bij mensen thuis uit de douche komt: in Paddepoel en Selwerd zijn al duizenden huizen van het gas af. Ze worden verwarmd door een warmtenet van de gemeente en het waterbedrijf. Provincie en gemeente zijn volop betrokken bij de hele keten.'

Verkiezingen

'In maart 2022 zijn er verkiezingen voor de gemeenteraad. GroenLinks heeft een goed verhaal. Een visie op mens en maatschappij waar ik me in herken. En ik niet alleen. Er is een grote groep mensen die zich herkennen in wat wij voorstaan. Misschien niet in elke uitwerking van elk concreet punt, maar daar discussiëren we dan wel over. Dat kunnen we goed. Maar jongeren en ouderen voelen zich thuis bij ons verhaal, bij onze visie.

In de gemeenteraad is soms de PVV mijn favoriete tegenstander, omdat ik - na een opmerking over klimaatonzin - dan kan vertellen hoe ik naar de energietransitie kijk. Dan stel ik de vraag die mijn kinderen of kleinkinderen over zeg twintig jaar aan mij gaan stellen: "Die klimaatcrisis, wat deed jij daar twintig jaar geleden aan?" Wat zal dan mijn antwoord zijn. Zeg ik dan: ik geloofde het niet. Het kwam niet goed uit. Het was te duur. Of zeg ik: toen ik er iets over te zeggen had, heb ik mijn best gedaan, visie en beleid ontwikkeld en uitgevoerd, de klimaatcrisis proberen te bestrijden. Het was niet makkelijk, het was duur, leidde tot weerstand, maar het moest wel.'

Philip Broeksma en Gerda Steenhuis

Diogenes

Fusie met de PvdA?
Luister naar Brechts
Ballade vom Förster
und der Gräfin

Gaswinning onder het Wad en windmolens op de Noordzee

‘Donkere wolken boven het Wad’, wie heeft de schoonheid daarvan niet ervaren? Op de boot naar Schiermonnikoog, wadlopend bij Pieterburen of op de dijk bij Noordpolderzijl. We houden van de strijd met de elementen op zijn tijd. Maar als die ‘donkere wolken’ in figuurlijke zin boven het Wad hangen, helpt daar geen regenjas tegen en wordt het een ander gevecht. Een gevecht tegen plannen om onder het Wad naar aardgas te boren of tegen de te slappe klimaatmaatregelen.

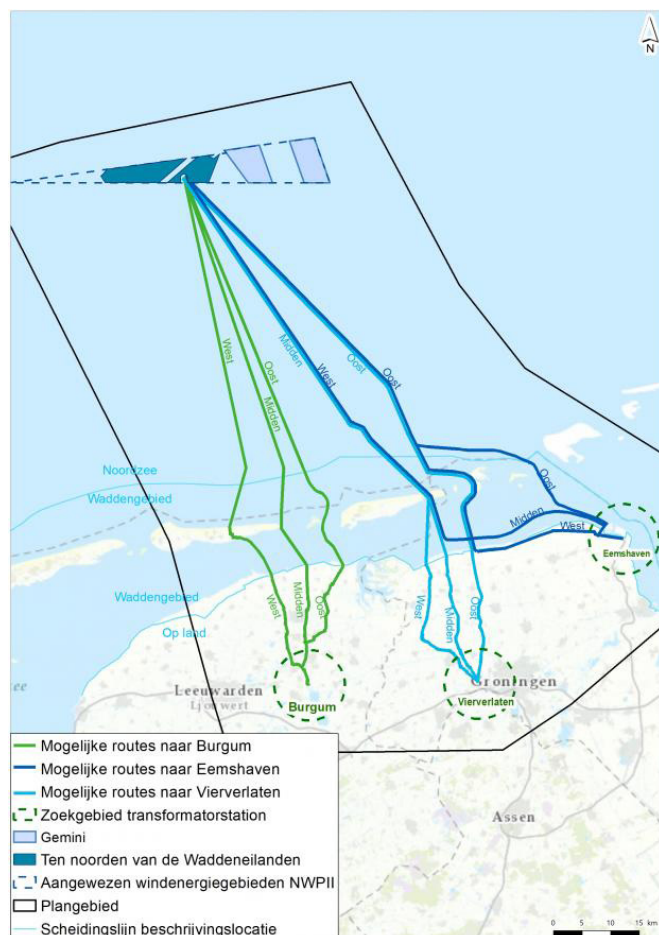
Voor Provinciale Staten van Groningen is de voornaamste zorg voor het Wad, de zorg voor de natuur. De Waddenzee is aangewezen als Unesco Werelderfgoed en als Natura-2000-gebied. Een hele verplichting: de plicht om soorten te beschermen. De Waddenzee is voor vele soorten van belang: noordse stern, wulp, lepelaar, grutto, gewone zeehond, grijze zeehond, kokkels, makreel, paling, te veel om zo op te noemen. Het Wad heeft grote internationale betekenis als voedselkamer voor trekvogels op de West-Atlantische trekroute. Redenen genoeg dus om het Wad heel goed te beschermen.

Gaswinning

De meest in het oog springende van de bedreigingen is het voornemen van minister Blok om een vergunning te verstrekken aan de NAM voor gaswinning onder de Waddenzee. Hij kan naar zijn zeggen op juridische gronden de vergunning niet weigeren. Maar gaswinning leidt tot bodemdaling en verlies van ecosystemen op het Wad. Het antwoord aan Blok is wat ons betreft simpel: niet doen! Samen met GrienLinks Fryslân, GroenLinks Noord-Holland, de Waddenvereniging en Tweede Kamerlid Laura Bromet brengen we dit simpele antwoord naar voren. De Tweede Kamer heeft laten onderzoeken of de vergunning echt niet geweigerd kan worden. Wat bleek, volgens de Waddenacademie is weigeren wel mogelijk. Daar ging het laatste argument van minister Blok.

Klimaatverandering

Een ingewikkelder probleem is klimaatverandering. Het Wad valt bij eb droog, dat maakt het gebied voor zo veel dieren aantrekkelijk. Maar daarom is het ook extra gevoelig voor zeespiegelstijging en stijgende temperaturen. De afgelopen jaren was er al sprake van grootschalige sterfte van kokkels. Daarnaast trekt een warmere zee andere soorten aan. Soorten zullen verdwijnen, andere zullen erbij komen. Zeker is dat de zee niet hetzelfde blijft

en dat we de kustbescherming zullen moeten herzien. Dubbele dijken wellicht en een breder overgangsgebied tussen zoet en zout water? Daarover moeten we met de waterschappen en de kustgemeenten in gesprek.

Windmolens op de Noordzee

Natuurlijk willen wij in de eerste plaats klimaatverandering tegengaan en vanuit Noord-Nederland een flinke bijdrage leveren aan de energietransitie. Met grote windparken op de Noordzee en waterstofcentrales in de Eemshaven kan dat. Zo hebben we het hele jaar door groene energie voor industrie en de Groninger huishoudens. Om die reden willen wij ook dat de windparken met de Eemshaven worden verbonden: om van daaruit elektriciteit en waterstofgas te distribueren.

Om de elektriciteit van de windparken naar de Eemshaven te krijgen moet de Waddenzee doorkruist worden met stroomkabels. En daar is momenteel veel over te doen. Wij willen daar de meest natuurvriendelijke oplossing voor de reeds geplande, maar ook voor toekomstige windparken. Daarbij spelen twee factoren een belangrijke rol: de te kiezen route en de te gebruiken techniek.

Keuzestress

Het Rijk heeft verschillende routes voor de stroomkabels onderzocht. [zie afbeelding] Daarbij hebben wij vanuit

de Staten (aanvankelijk) de meest oostelijke route geadviseerd, omdat die de minste milieu-impact lijkt te hebben, al is het technisch en juridisch wel de moeilijkste route. Maar er is er nóg een complicerende factor: na het windpark dat nu gerealiseerd wordt met een omvang van 700 MW, wordt ook al vooruit gekeken naar een groter windpark van 10 Gigawatt. Nog eens 15 keer groter dus. Dat grotere windpark is nodig om de klimaatdoelen te halen en ervoor te zorgen dat de kolencentrales dicht gaan. Als 'we' voor dat windpark de oostelijke route vrij willen houden, moeten we voor de 700 MW een andere route zoeken. Daarvoor zijn nu routes langs Schiermonnikoog in beeld. De natuurlijke verandering van het Wad en de ligging van geulen zijn daarbij bepalend. Kan dit zonder schade aan de natuur? Dat moet uit een MER (Milieu Effect Rapportage) blijken. Niks doen, of te weinig doen, levert sowieso schade op aan het waddengebied vanwege de klimaatverandering.

den, of moet er een geul worden gegraven? Horizontaal boren is mogelijk, zegt een technisch onderzoek. Hier zijn wel twee werkterreinen nodig voor de boorinstallaties aan de noord- (op strand) en zuidzijde (buiten kwelders) van het eiland. Daar tussenin worden dan twee naast elkaar gelegen boringen uitgevoerd, onder de duinen door. Deze aanpak vergt ongeveer 3 maanden. Sneller gaat het als de kabels worden begraven met een zogenaamde wadtrencher (een rupsvoertuig dat een sleuf graaft waar de kabel direct ingelegd wordt). Vanaf het maaiveld worden de kabels met een zogeheten wadtrencher op diepte gebracht. Deze aanpak vergt circa een week uitvoeringstijd, maar zal effect hebben op het maaiveld, aangezien het rupsvoertuig ook over de kwelders en duinen rijdt. Uiteindelijk moet gekozen voor de oplossing die het minste schade aanricht. Het gaat erom de schade die tot doel heeft de klimaatverandering in te perken, zo klein mogelijk te houden.

Techniek

Hoe ziet het leggen van een stroomkabel er concreet uit?
Kan er horizontaal onder de grond door geboord wor-

Nadja Siersema, Arjen Nolles

Meer informatie: netopzee.eu

Uitnodiging

Provinciale Ledenvergadering zaterdag 27 november 2021

Op zaterdag 27 november 2021 wordt een algemene ledenvergadering gehouden.
Locatie en aanvangstijdstip maken we nog bekend.
De conceptagenda ziet er als volgt uit :

1. Opening en vaststelling agenda
2. Mededelingen
3. Notulen PLV 12 mei 2021
4. Afdelingsbegroting 2022
5. In gesprek met de fractie
6. Verantwoordingen
 - a. Gedeputeerde
 - b. Bestuur
 - c. Functioneringscommissie
7. Verkiezing bestuursleden
8. Presentie en gesprek landelijk partijbestuur
9. Punten vreemd aan de orde
10. Rondvraag

Na afloop van de vergadering willen fractie en bestuur graag in gesprek met de leden over het thema 'inpassing van energie'. Waar gebruiken we energie voor? Voor wie wekken we energie? Wie heeft er voorrang? Kun je voorwaarden opleggen aan de afnemer? Hoe zorgen we voor ruimtelijke inpassing? En zo zijn er nog veel meer vragen te bedenken. De opzet van de themamiddag leggen we ter plekke uit. Maar we streven naar veel interactie.

Oost-Groninger Vrouw in de spotlight

Platform Oost-Groninger Vrouwen is opgericht om de Oost-Groninger Vrouw de spotlight te geven die ze verdient. In Oost-Groningen zijn de inwoners te bescheiden om het podium te pakken. Doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg. Boven het maaiveld uitkomen, dat doen te weinig mensen. Terwijl dat juist de inspiratie geeft die nodig is voor deze regio.

Oost-Groninger Vrouwen is een nieuw platform dat is opgericht in april 2021. Oprichters Daniëlle Tulp, Joelle-Maxime Ham en Nadja Siersema zien dat dit podium nodig is. Nadja Siersema: 'Oost-Groningers kloppen zich niet vaak op de borst. Als er iemand het voortouw neemt en zich laat horen, is dit vaak een man. Echter: vrouwen hebben veel betekend en betekenen nog altijd veel voor onze regio. Die verhalen wil Oost-Groninger Vrouwen vertellen.' De kernboodschap van Oost-Groninger Vrouwen is: 'Je mag je geluid laten horen, want dit inspireert! In Oost-Groningen moeten we de kansen zien en grijpen, want dat geeft de boost voor deze prachtige regio.'

Het podium dat Oost-Groninger Vrouwen biedt bestaat uit de sociale media. Op Facebook en Instagram worden verhalen gedeeld van vroeger en nu, over vrouwen in Oost-Groningen die maatschappelijke betekenis hebben voor de regio. Vanuit het verleden wordt er gekeken in verschillende online databanken voor vrouwen uit de regio. Voor de vrouwen uit het heden wordt in de eigen omgeving gekeken, van Oldambt tot Stadskanaal, van Ter Apelkanaal tot Veendam. De vrouwen van het nu worden geïnterviewd door de oprichters van Oost-Groninger Vrouwen.

Het idee is simpel en snel opgezet. De eerste interviews zijn afgenomen of gepland, zoals met Cora-Yfke Sikkema, burgemeester van Oldambt. Cora-Yfke is door Oost-Groninger Vrouwen gevraagd omdat ze in Delfzijl is geboren, vertrokken is naar de randstad en weer is teruggegaan naar haar roots om hier burgemeester te worden. Ze staat weer middenin de Groninger klei. Een sneakpreview uit het interview: 'Snakken? Dat doen we natuurlijk niet, vooral vrouwen niet. Terwijl er zoveel gebeurt waarop juist kracht wordt uitgestraald. Daar mag de regio trots op zijn en dat hoeven we het niet onder stoelen of banken te schuiven.'

Nadja Siersema: 'We merkten al snel dat Facebook en Instagram niet voldoende zijn voor de interviews. Daarom zijn we bezig met het opzetten van een website, zodat de interviews hierop kunnen. Op de sociale media is het gevaar dat de berichten te kort zijn en het podium daarom te nauw, met een website blijft het verhaal krachtig.' De website wordt binnen enkele weken gelanceerd.

Ondanks dat het idee simpel en snel is, vergt het wel een tijdsbesteding van de initiatiefnemers. Nadja Siersema: 'Dat doen we met liefde, voor onze regio. Het zou tof zijn als andere vrouwen zich aangesproken voelen en willen helpen. Dit kan van meedenken wie we moeten interviewen tot interviews afnemen of posts maken. Iedereen is welkom!'

Oost-Groninger Vrouwen zijn te vinden op [facebook/@OostGroningerVrouwen](https://facebook.com/OostGroningerVrouwen) & instagram.com/oost.groninger.vrouwen.

Nadja Siersema

Klaas Sloots, burgemeester van Stadskanaal

Terug naar de roots

Stadkanaal heeft sinds begin dit jaar een GroenLinks burgemeester. Het is Klaas Sloots (Groningen, 1971). Na de Politieacademie begon hij zijn loopbaan bij de politie Flevoland. Na diverse andere posten werd hij in 2011 gemeentesecretaris van de gemeente De Marne. Eind 2017 volgde het wethouderschap in Zwolle en die zware taak vervulde hij tot zijn burgemeesterschap. Klaas groeide op in de omgeving van Stadskanaal, ging daar naar de middelbare school en voetbalde er. Zijn ouders wonen nog altijd in de buurt.

Tijdens zijn wethouderschap in Zwolle was hij onder meer verantwoordelijk voor het sociaal domein, een stevige portefeuille. Hij werd 'de linkse wethouder' genoemd, die flink moest bezuinigen, of hervormen, zoals hij het zelf liever zegt. Dit leidt tot de eerste vraag: een GroenLinks-wethouder, die fors bezuinigt in gebieden waar vooral de kwetsbare mensen geraakt worden, hoe was dit voor jou?

'Oh, dat is een mooie binnenkomer... We hebben in Zwolle inderdaad de zorg flink hervormd. We hadden vier uitgangspunten. We gingen van apart naar gewoon, van deelprobleem naar totaaloplossing, van zorgen voor ... naar zorgen dat ... en tot slot als vierde punt van individuele zorg naar het samenbrengen van vragen. Deze hervormingen gingen gepaard met investeringen in het "voorveld" en een aantal experimenten. In totaal is uiteindelijk circa 12 miljoen structureel minder aan de zorg uitgegeven, terwijl tegelijkertijd de klanttevredenheidsonderzoeken een (fors) stijgende lijn lieten zien. Het kostte de nodige bloed, zweet en tranen om iedereen mee te krijgen in de flow. Enkele zorgaanbieders haakten af omdat ze financieel te veel moesten inleveren; de zorgaanbieders die overbleven kwamen tegemoet aan de hervormingen en de Zwolse inwoners werden door hen voldoende bediend.'

Na Zwolle keert Klaas als burgemeester terug naar de plek van zijn jeugd, 'thuiskomen' noemt hij het zelf. Zijn kinderen en partner blijven nog een jaar in Zwolle wonen. Drie kinderen maken eerst hun school af en de vierde studeert al drie jaar in Groningen. Klaas pendelt tussen Zwolle en Stadskanaal en als het laat wordt heeft hij zijn slaapplek bij zijn ouders. Dat is toch niet de meest ideale situatie?

'Ik rij 3 á 4 keer per week van Zwolle naar Stadskanaal, een rit van 70 minuten. Dat is goed te doen, vooral omdat ik weet dat het tijdelijk is. We hebben inmiddels een boerderij gekocht, net buiten Stadskanaal, in het Westerwoldse gedeelte van de gemeente. Het is een hele belevenis om de boerderij om te bouwen naar een gasloze, energieneutrale woning. We willen regenwater opvangen, waarmee we wassen en de wc spoelen. De biodiversiteit wordt versterkt door de inrichting van de tuin, bijvoorbeeld door de houtwallen. Ik geloof dat iedereen bij ons thuis wel enthousiast is. Drie kinderen ronden komend jaar hun school af en dan is het tijd voor een volgende stap. Mijn vrouw blijft voorlopig in Zwolle werken. Door de digitale mogelijkheden hoeft zij niet elke dag op en neer.'

Jouw portefeuille in Zwolle had vooral te maken met het sociaal domein. Net als duurzaamheid en klimaat is dat een uitgesproken GroenLinks-thema. Als burgemeester heb je nu heel andere taken. Zeker ook belangrijk en interessant, maar niet typisch GroenLinks. Kun je nog iets doen als GroenLinkser voor de inwoners van Stadskanaal?

'Als burgemeester heb je een meer bestuurlijk coördinerende rol. Je staat "boven de partijen" en derhalve ben je minder herkenbaar als GroenLinkser, alhoewel de kernwaarden van GroenLinks als vanzelf terugkomen in het dagelijkse handelen. Als burgemeester kun je zeker veel voor inwoners betekenen. Niet alleen bij de jubilarissen, maar ook bij meer ingrijpende zaken. Recent verdronken een jonge jongen en zijn vriendin. Dat heeft grote impact op de omgeving en dan komt de burgervaderrol om de hoek en kun je persoonlijk iets voor mensen betekenen. Maar ook in minder heftige dingen als een ontbijtochtend en het voorlezen op een basisschool. Of het uitreiken van het certificaat "Koninklijk" voor een onderneming en de koninklijke onderscheidingen bij de lintjesregen. Als burgervader sta je midden tussen de mensen en maak je verbinding in goede en slechte tijden. Dat is juist een heel sociale rol waar ik elke dag veel plezier aan beleef.'

Een van je nevenfuncties is zitting in het algemeen bestuur van Werkvoorzieningsschap Wedeka, een sociale werkplaats. Onlangs is de beslissing gevallen dat Wedeka omgebouwd wordt naar een werk-leer-voorziening. Hoe

ervaar je de gekozen oplossing voor Wedeka?

'Het (financiële) probleem bij Wedeka is een probleem dat geldt voor alle bedrijven in die sector. De rijksuitkeringen voor sociale werkbedrijven is onvoldoende. Daar moet men in Den Haag echt mee aan de slag, de VNG zal dit aankaarten namens de gemeenten. Een structuurdiscussie wordt vaak gestart op moment dat het financieel niet zo goed gaat. Terwijl besturen met lef en leiderschap vraagt om de lange lijnen. Waar staan we over tien, twintig jaren met Wedeka en hoe ziet het landschap van de participatie (iedereen doet mee) eruit? Dat zijn wat mij betreft veel zinnigere vragen dan de vragen die gaan over structuur.'

De begroting van Stadskanaal was niet meer sluitend te krijgen, met name in het sociaal domein (jeugdzorg) zijn de financiële gaten levensgroot. De gemeenteraad heeft besloten niet verder te willen bezuinigen en de gemeente staat daarom onder verscherpt toezicht. Dat wil zeggen dat de provincie nu meekijkt over de schouders van het college. Nieuw beleid is vrijwel niet meer mogelijk. Jouw overstap van Zwolle naar Stadskanaal is een overstap van een stad met grote financiële problemen in het sociaal domein, naar een middelgrote gemeente, eveneens met grote financiële problemen in het sociaal domein. Toch heb je die stap genomen. Wat is het verschil tussen Zwolle en Stadskanaal en welke overeenkomsten zijn er?

'Toen ik startte had Zwolle een niet sluitende meerjarenbegroting. Met financiën en het sociaal domein in portefeuille was het mijn opdracht om snel weer in control te komen. De oplossing was niet om te gaan bezuinigen, maar om het

anders te gaan doen. De laatste begroting kreeg voor het eerst in jaren groen licht van de toezichthouder (provincie). Stadskanaal staat inderdaad onder verscherpt toezicht van de provincie Groningen. Met alle macht wordt er aan gewerkt om er voor te zorgen dat we snel af zijn van deze vorm van toezicht en dat we weer naar preventief toezicht kunnen, zoals ook de andere gemeenten in Groningen. De provincie helpt ons daar heel goed bij!'

Hoe ziet je de toekomst van Stadskanaal en die van jezelf als burgemeester?

'Met vereende krachten wordt gewerkt aan een mooi toekomstperspectief voor Stadskanaal. Maar eigenlijk wordt via de ontwikkelagenda voor Oost-Groningen gewerkt aan heel Oost-Groningen. Dat is ook erg nodig. Voor Stadskanaal specifiek zou met name de infrastructuur flink verbeterd moeten worden. De komst van de spoorlijn Stadskanaal – Groningen is een goede stap in de richting, maar de komst van de Nedersaksenlijn zou helemaal fantastisch zijn, vooral voor de jongeren in Stadskanaal. Zij krijgen perspectief en ook Stadskanaal krijgt nieuwe mogelijkheden. Vanzelfsprekend verbind ik me daaraan.'

Vind je het nog leuk?

Burgemeester zijn is werkelijk prachtig. Ik ben zeer tevreden!'

Mooie slotwoorden van een GroenLinks-burgemeester in Stadskanaal.

Ger Zuiderveen

(G)een dag zonder ambtenaar

Als je door Amerika rijdt valt meteen op dat Amerikanen minder belasting betalen dan Nederlanders: slechte wegen, krakkemikkige en roestige bruggen die op instorten lijken te staan, rommelige inrichting van bebouwd gebied, en veel zwerfafval. Verder merk je dat er weinig voorzieningen zijn die door de staat worden betaald. Amerikanen zijn er tevreden mee want het gaat hand in hand met het libertijnse en conservatieve idee dat de regering zo klein mogelijk moet blijven.

Toen ik net in Lakewood kwam wonen viel het me op hoeveel er door burgers zelf gedaan werd (of gedaan moet worden) dat in Nederland door de gemeente of de provincie wordt gedaan. In mijn buurt resulteert het in mooie initiatieven en gezellige saamhorigheid, bijvoorbeeld als er vuil moet worden geprikt en de beek die door onze buurt loopt moet worden schoongemaakt. We

stropen onze mouwen op en doen het samen. Het voelde echter heel karig toen ik erachter kwam dat mijn gemeente van 200.000 inwoners vier ambtenaren in dienst heeft voor duurzaamheid / milieu waarvan er slechts twee voltijds zijn. Dat is niet in elke stad van dezelfde grootte zo, maar over het algemeen is het ambtenarenapparaat veel kleiner dan in Nederland. Gemeenteraadsleden en wethouders beschikken nauwelijks over ambtenaren, maar hebben verschillende commissies van vrijwilligers tot hun beschikking met variërende expertise om beleidsinitiatieven uit te werken.

Anderzijds, het leidt ook tot interessante en verre gaande betrokkenheid en inspraak van burgers wat betreft beleid én het politieke besluitvormingsproces. Twee groene initiatieven waar ik sinds een paar jaar actief in ben wil ik eruit lichten: Clean Energy Lakewood en het Sustainable Neighborhood Network. Clean Energy Lakewood is een groep burgers met expertise in het zakenleven, zonne-energie en groene stroom, consultancy, etc. die samen zijn gekomen uit onvrede over hoe weinig aandacht er door de gemeente werd besteed aan groene energie en milieu. Ze doen voorstellen en lobbyen bij de gemeente om meer aandacht en geld aan groene energie, milieu, en duurzaamheid te besteden. Ik belandde zo'n drie jaar geleden in het groepje. Inmiddels heb ik al vele malen ingesproken bij de gemeenteraad en B&W (onze City council is een combi van die twee). Dit om de raad te overtuigen meer mensen aan te nemen die over milieu & duurzaamheid gaan, meer schone energie te gebruiken, milieuvoorschriften voor projectaannemers aan te scherpen etc. etc. Al onze ideeën en voorstellen vragen best veel tijd en expertise om uit te werken en vervolgens overtuigingskracht om de raad het te laten overnemen. Vaak denk ik dit zou een ambtenaar moeten doen. Echter, we plukken de vruchten van onze arbeid, er is een nieuwe ambtenaar aangeworven, de gemeente gaat over op meer milieuvriendelijke

bouwmethoden, er komt een nieuw zonnepark, en bij bouwvergunningen gaan we werken met een puntensysteem om duurzaam (ver)bouwen te stimuleren. Persoonlijk heb ik er ook veel van geleerd.

Het Sustainable Neighborhood Network is opgezet door een ambtenaar om op buurtniveau burgers te ondersteunen zelf duurzame initiatieven te ontwikkelen en plannen uit te rollen, en in het proces de burgers politieke invloed te laten uitoefenen. Het wordt deels door de gemeente betaald en deels door fondsen. In onze gemeente zijn acht buurten deel van het netwerk. Deze buurten verzorgen activiteiten, evenementen, educatie op de duurzaamheidskerngebieden land, water, lucht, energie, en mensen. Afgelopen maanden was er bijvoorbeeld een verf- en elektronica-recycling-evenement, een tour langs tuinen waar duurzame technieken worden gebruikt, bijeenkomsten waar je leert hoe je bijen in je tuin kunt helpen, een workshop over ieders chemische voetafdruk, etc. Er wordt veel georganiseerd en zo'n 10.000 mensen zijn per jaar betrokken bij alle activiteiten.

Dit is allemaal mooi. Lekker dicht bij de burger. Ik vind het natuurlijk leuk om een uitnodiging te krijgen om mee te praten over de nieuwe bouwvergunningen. Betrokkenheid en inspraak is positief. Maar grote slagen maak je er niet mee. Alles duurt langer als het vanuit vrijwilligers moet komen. Ambtelijke taken zijn hier een soort activisme, waar je wel bewogen voor moet zijn. Welke taken verdienen de prioriteit van het kleine ambtenarenapparaat? Wie bepaalt dit?

Nederlanders klagen vaak over ambtenaren. Ik mis de ambtenaren. Ik mis een overheid die dingen regelt, verzorgt, en uitvoert. We hebben het in Nederland een stuk beter voor elkaar!

Bea Moolenaar

Macaroni met blauwe-kaassaus

Column
Zuinigheid

Voor twee personen

Ingrediënten

- Twee middelgrote uien
- Een bakje witte champignons
- Een pakje Danish blue (ongeveer 150 gram)
- Penne (groot)

Bereidingswijze

1. Zet het water voor de penne op het vuur
2. Snijd de uien en fruit ze: ze moeten een beetje lichtbruin worden
3. Maak ondertussen de champignons schoon en snijd ze in plakjes
4. Als het water kookt, voeg de penne toe
5. Snijd de kaas in stukjes
6. Vijf minuten voordat de penne klaar zijn, de champignons toevoegen aan de uien. Bak ze even mee en doe dan het deksel op de pan zodat het vocht uit de champignons in de pan blijft en niet verdampt. Er moet voldoende vocht in de pan blijven om uiteindelijk een vloeibare saus te krijgen, maar ook weer niet zoveel dat de saus dun wordt. Dus regelmatig even kijken: als het te nat is even het deksel van de pan houden. Niet vergeten af en toe te roeren
7. 1 minuut voordat de penne klaar zijn, de stukjes kaas toevoegen aan de saus en roeren tot hij opgelost is.
8. De penne verdelen over de borden en de saus eroverheen gieten. Vers gemalen zwarte peper erbij naar behoefte.

Smakelijk eten.

De moeder van mijnheer Jansen had de beschikking over een enorme collectie spreekwoorden, gezegden en citaten. Daar maakte ze in het dagelijks leven veelvuldig gebruik van. Eén ervan ging over het belang van zuinigheid en hard werken, maar nam in het tweede deel het eerste deel wel op de hak. *Zuinigheid met vlijt schept huizen als kastelen, en wie zich niet voldoende wast krijgt luizen als kamelen.*

In de discussie over onze toekomst gaat het vaak over de noodzaak de economische groei te beperken om zo het gebruik van grondstoffen terug te brengen. In het begin zag mijnheer Jansen economen nog tegensputteren, maar dat doen ze niet meer. Wat ze niet meer zeggen is dat niet alle economische groei het resultaat is van een groter gebruik van grondstoffen. De economie is een in zichzelf ronddraaiend spiraalsysteem waarbij de beweging omhoog de economische groei is. Daarbij kunnen grondstoffen van buitenaf naar binnen worden gezogen, maar er wordt ook economisch resultaat geboekt met activiteiten waarbij geen grondstoffen worden verbruikt (afgezien van energie) omdat het resultaat ervan niet materieel van aard is.

Mijnheer Jansen is niet tégen minder economische groei, maar hij is vooral vóór zuinigheid. Dat reikt verder dan beperking van economische groei. We moeten zuinig zijn op onze planeet. Een inzicht dat in de jaren zeventig van de vorige eeuw al opgeld deed, maar in de jaren tachtig en negentig in een culturele revolutie zonder weerga van tafel werd geveegd. Thatcher, Reagan en bij ons Lubbers wisten het in de hoofden van de mensen te krijgen dat het goed is om veel geld te verdienen en dat uit te geven aan een luxe levensstijl. Niet iedereen kon mee in die stroom, maar heel veel mensen wel. Al die luxe ging ten koste van natuur en milieu, maar een kniesoor die daarop lette. Sindsdien is ons hele leven gekoloniseerd door de economie. Voor elk onderdeel van het bestaan kun je wel iets kopen en we kunnen niet wachten om iets te kopen, terwijl we weten dat we na de aanschaf te leurgesteld zullen zijn. De reclame is altijd mooier dan de werkelijkheid. We zijn de greep op ons leven kwijt en slaven geworden van een economisch systeem dat alleen uit is op zijn eigen voortbestaan.

Terug naar zuinigheid is in de ogen van mijnheer Jansen een mogelijkheid om ons leven weer in eigen hand te krijgen. Mijnheer Jansen: 'Ontdek hoeveel leuker het is om samen met andere mensen iets te ondernemen dan op zoek te gaan naar meer rendement voor je spaargeld.'

Henk de Weerd

Agenda

Zaterdag 6 november: 13:00 uur

Klimaatmars 'Op straat voor een beter klimaat'

Amsterdam

Zie: <https://klimaatmars2021.nl>

Woensdag 6 en 17 november, 8 en 22 december: 20:00 uur

Zin in GroenLinks (online)

Introductie cursus afdeling Groningen (ook voor leden van andere afdelingen). Aanmelding:

<https://groningen.groenlinks.nl/agenda/zinin-groenlinks-groningen>

Zaterdag 27 november

Provinciale ledenvergadering

Plaats en tijd volgen

Zondag 28 november: 14:00 uur

Woonstrijd Groningen

Demonstratie tegen de woningcrisis

Vismarkt, Groningen

Vrijdag 10 december: 20:00 tot 22:00 uur

GroenLinks trekt een streep

Hoe gaan we om met opkomend extreemrechts

Onder de Linden, Brink 4, 9481 BE Vries

GroenLinks heeft je nodig

16 maart 2022
gemeenteraadsverkiezingen

Help mee en meld je aan:
groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

Colofon

Jaargang 30, nummer 2

De Wenakker verschijnt 3 keer per jaar

Redactie: Gerda Steenhuis, Janneke Brouwer,
Ger Zuiderveen en Henk de Weerd

Bijdragen: Bea Moolenaar, Nadjia Siersema, Arjen
Nolles, Philip Broeksma

Druk: Donkel en Donkel, Drachten

Contact

Statenfractie

Hendri Meendering (fractievoorzitter): 06 13370915
h.a.meendering@ps-provinciegroningen.nl

Arjen Nolles: 06 38373783
a.j.nolles@ps-provinciegroningen.nl

Stephanie Bennett: 06 3824 9767
s.bennett@ps-provinciegroningen.nl

Melissa van Hoorn: 06 2061 6377
m.k.van.hoorn@ps-provinciegroningen.nl

Bas de Boer: 06 2506 1023
b.de.boer@ps-provinciegroningen.nl

Nadjia Siersema: 06 4517 8584
h.t.siersema-orsel@ps-provinciegroningen.nl

Gedeputeerde

Nienke Homan: 06 52761547
nienkehoman4@gmail.com

Provinciaal bestuur

Harrie Miedema (voorzitter): 06 8269 7946
h.miedema44@gmail.com

Gijs van der Kroef (secretaris): 06 13705440
gijs.vdkroef@gmail.com

Joris Engbers (penningmeester): 06 25338580
info@jorisengbers.nl

Niek Peters: 06 15556581
niekpeters23@hotmail.com

Digitaal

[Mail](#)
[Website](#)
[Facebook](#)
[Twitter](#)
[Instagram](#)

Retour- en redactieadres

Statenfractie GroenLinks
Turfsingel 83
9712 KL Groningen
050 3164568
groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

Kopij is van harte welkom op het bovenstaand
redactieadres. Deadline: 1 december 2021